

“Israëlzondag”

Jaarlijks valt deze op de eerste zondag van oktober. Wie Israëlzondag viert, omdat de Protestantse Kerk in Nederland in zijn Kerkorde heeft staan “gestalte te geven aan haar onopgeefbare verbondenheid met Israël”, staat in deze tijd voor een uitdaging. Over die band met Israël worden steeds meer vragen gesteld. Wat daar in het land gebeurt is hartverscheurend en ten hemel schreiend.

Ja, er zal in veel gemeentes gestalte gegeven worden aan de onopgeefbare verbondenheid met Israël. Maar wel onder deze hoogspanning. En eerlijk gezegd: predikanten worstelen met Israël. De bijbeltekst is dan die op de eerste sabbat in de synagoge wordt gelezen: Deuteronomium 32,1-12 met als thema: Hoor, ‘geef oor aan’, of luister. Naar wie luistert de PKN in deze hoogspanning? Naar hen die staan voor de Rode Lijn, of bijvoorbeeld christen-zionisten? Kritiek op Israël mag en moet wel. En dat heeft dan niets met antisemitisme te maken. Begin juli demonstreerden vertegenwoordigers van beide kampen bij het hoofdkantoor van de PKN in Utrecht. Ook zijn er die betrokken zijn bij de Tent of Nations vlakbij Bethlehem en de Palestijnse Christenen.

Op Israëlzondag gaat het niet om de onopgeefbare verbondenheid met de Staat Israël. Het gaat om Israël, het jodendom, het joodse volk van alle tijden en over alle plaatsen in de wereld verspreid. Israëlzondag anno 2025 is dan ook niet in de eerste plaats de plek om de situatie in het Midden-Oosten van politiek commentaar te voorzien, maar om in gehoorzaamheid de Schriften te openen en daarbij ook te leren van de joodse traditie als gesprekspartner.

Maar het kan ook niet dat we weggijken van wat in het land Israël gebeurt. Daarvoor hebben veel teveel gemeenteleden oog voor die actualiteit. Ook joden juichen lang niet allemaal toe wat er gebeurt in Gaza of in de Westelijke Jordaanoever. Ook in het land Israël vinden er grote demonstraties plaats. Het is niet allemaal haat en nijd – het overgrote deel van de mensen wil vredig samenleven.

Zo schreef journalist en publicist Ronit van Tijn Palache in haar column: dat ze als Nederlandse Jood niet meer door de bril van haar jeugd kan kijken naar het land Israël. ‘Het doet haar pijn dat ze onder ogen moet zien hoe het land nu anderen veel kwaad berokkent. Ze neemt afscheid, niet van waar ze vandaan komt, niet van haar geschiedenis en ook niet van de liefde voor het land, maar van de bril van haar jeugd’.

Nog een vraag: Wat zegt de Bijbel over de Staat Israël? Volgens emeritus-hoogleraar Johannes van Oort niets. Deze theoloog ontdekte dat het Nieuwe Testament geen enkele belofte doet voor een **Staat** Israël.’ Johannes van Oort heeft de afgelopen periode ‘het hele Nieuwe Testament, nog wel in het Grieks, doorgenomen om tot dit oordeel te komen.’ Daarom moeten we oog houden voor het verschil tussen het Bijbelse en het huidige Israël, dat levensgroot is.

En dat klopt, stelt ook Rabbijn Lody van de Kamp — “sterker nog: zelfs het Oude Testament voorziet niet in een moderne Joodse staat. Hij vindt dat het tijd is om het theologisch wensdenken los te laten en met beide benen op de grond te zoeken naar recht en vrede in het heden.”

“We hebben ‘slechts’ te maken met een Staat Israël die in 1948 – vanuit een voor de Joden zeer duistere Europese geschiedenis – werd opgericht door de toenmalige Volkerenbond. De opgerichte staat is als een seculiere en democratische staat bedoeld. Een staat waarvan de inmiddels tien miljoen inwoners er rond de acht miljoen Joods zijn. Dat getal maakt het tot een Joodse staat. Maar dat is het dan ook.” (Rabijn Lody van de Kamp)

Ds. Remko Veldman